

Lakialoite LA 9/2020 vp

Sari Tanus kd ym.

Lakialoite laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tällä lakialoitteella ehdotetaan, että eturauhassyöpäseulontojen järjestäminen lisätään viralliseen, kansalliseen seulontaohjelmaan. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL:n) esitetään lisättäväksi uusi pykälä kuntien järjestämistä, miespuolisten henkilöiden eturauhassyöpäseulonnoista. Seulontojen käytännön järjestämisestä, kohderyhmästä ja seulonta-ajoista tulee säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa seulonnoista.

PERUSTELUT

Miesten eturauhassyöpä on Suomen yleisin syöpä. Suomessa eturauhassyöpään sairastuu vuosittain yli 5 000 miestä ja sairauteen kuolee joka vuosi yli 900 miestä. Syövän esiintyvyys nousee voimakkaasti. Vuonna 2017 syöpärekisterissä oli 5 446 uutta eturauhassyöpätapausta. THL:n ennusteen mukaan vuonna 2025 tulee olemaan jo 7 000 eturauhassyöpätapausta vuodessa. Eturauhassyöpäjärjestöjen katto-organisaatio Europa Uomon ja Euroopan Urologiyhdistyksen mukaan Euroopassa sairastuu vuosittain yli 400 000 miestä. Vastaavasti kuolleisuus on Euroopan tasolla noussut nopeassa tahdissa yli 100 000 mieheen vuodessa. Europa Uomo ja Euroopan Urologiyhdistys suosittelevatkin kiireellisesti eturauhassyöpän seulonnan aloittamista kaikissa Euroopan maissa.

Sairauden varhainen havaitseminen on äärimmäisen tärkeää, jotta syövän leviäminen voidaan ehkäistä. Eturauhassyöpälle on tyypillistä, että niin kauan kuin se kasvaa eturauhasta ympäröivän kapselin sisällä, se ei aiheuta oireita. Siksi tauti pääsee usein leviämään pitkälle ennen kuin se aiheuttaa miehelle merkittäviä oireita. Seulonta voidaan toteuttaa helposti verikokeen avulla, sillä eturauhassyöpä nostaa useimmissa tapauksissa veren PSA-arvoa. Tutkimusten mukaan PSA-seulonta tulisi tehdä niin varhaisessa vaiheessa, että tauti ei ole muuntunut aggressiiviseksi eikä levinnyt. PSA-seulonta ja kehittyneet magneettikuvaustekniikat mahdollistavat eturauhassyöpän varhaisen havaitsemisen. PSA-seulonta pelastaisi noin 30 % miehistä, jotka nyt kuolevat eturauhassyöpään. Eturauhassyöpäseulonnat säästäisivät näin ollen joka vuosi noin 300 miehen hengen.

Seulonnoilla eturauhassyöpä saataisiin varhaisessa vaiheessa esiin ja hoito voitaisiin aloittaa riittävän ajoissa. Näin välttyttäisiin myös myöhäisen vaiheen hoitojen kalliilta kustannuksilta ja miesten elämänlaatua voitaisiin paremmin vaalia. Alan asiantuntijoiden mukaan potilaat, jotka kuumuvat riskiryhmään, tulisi seuloa jo 40-vuotiaana. Riskiryhmään kuuluvat potilaat, joiden lähisu-

Lakialoite LA 9/2020 vp

vussa on nuorella iällä sairastettua eturauhassyöpää tai/ja usealla miehellä lähisuvussa äidin tai isän puolella on eturauhassyöpä. Muut miehet tulisi seuloa 50 ikävuodesta lähtien.

Suomessa naisilla on ollut säännöllisesti tehtävä kohdunkaulasyövän seulonta jo yli 50 vuotta ja kattava rintasyövän seulonta, mammografia, yli 30 vuotta. Rintasyöpään sairastuu vuosittain lähes saman verran naisia kuin miehiä sairastuu eturauhassyöpään. Hallitus on hallitusohjelmassaan voimakkaasti painottanut tasa-arvon toteutumista kaikilla sektoreilla. Miesten tasa-arvonkin kannalta olisi erittäin tärkeää saada mahdollisimman nopeasti aikaan kattava eturauhassyövän seulonta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

terveydenhuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään terveydenhuoltolakiin (1326/2010) uusi 14 a § seuraavasti:

14 a §

Eturauhassyöpäseulonnat

Kunnan tulee järjestää miespuolisille asukkailleen eturauhassyöpäseulonnat siten kuin valtioneuvoston asetuksessa seulonnoista tarkemmin säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Lakialoite LA 9/2020 vp

Helsingissä 18.3.2020

Sari Tanus kd
Matti Semi vas
Toimi Kankaanniemi ps
Markus Lohi kesk
Ilkka Kanerva kok
Petri Honkonen kesk
Hannu Hoskonen kesk
Joonas Könttä kesk
Kim Berg sd
Mikko Lundén ps
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Mikko Kinnunen kesk
Joakim Strand r
Antero Laukkanen kd
Peter Östman kd
Sari Essayah kd
Päivi Räsänen kd
Juha Sipilä kesk
Juha Pylväs kesk
Jouni Ovaska kesk
Arto Pirttilahti kesk
Veikko Vallin ps
Vilhelm Junnila ps
Petri Huru ps
Lulu Ranne ps
Jouni Kotiaho ps
Olli Immonen ps
Jari Ronkainen ps
Riikka Slunga-Poutsalo ps
Rami Lehto ps
Jukka Mäkynen ps
Sanna Antikainen ps
Marko Kilpi kok
Ari Koponen ps
Veijo Niemi ps
Hanna-Leena Mattila kesk
Markku Eestilä kok
Pia Kauma kok
Inka Hopsu vihr
Sheikki Laakso ps
Arto Satonen kok
Minna Reijonen ps
Mikko Savola kesk
Heikki Vestman kok

Lakialoite LA 9/2020 vp

Pihla Keto-Huovinen kok
Timo Heinonen kok
Mauri Peltokangas ps
Juhana Vartiainen kok
Paula Risikko kok
Ben Zyskowicz kok
Mika Niikko ps
Hanna Huttunen kesk
Petteri Orpo kok
Kimmo Kiljunen sd
Jari Myllykoski vas
Kaisa Juuso ps
Pasi Kivisaari kesk
Heidi Viljanen sd
Paula Werning sd
Marko Asell sd
Harry Harkimo liik
Johannes Yrttiaho vas
Arja Juvonen ps
Pia Lohikoski vas
Juha Mäenpää ps
Mia Laiho kok
Aki Lindén sd
Pia Viitanen sd
Ari Torniainen kesk
Leena Meri ps
Jukka Kopra kok
Kai Mykkänen kok
Markus Mustajärvi vas
Tuomas Kettunen kesk
Niina Malm sd
Jaana Pelkonen kok
Esko Kiviranta kesk
Matias Marttinen kok
Mikko Ollikainen r
Seppo Eskelinen sd
Jari Koskela ps
Sakari Puisto ps
Mari-Leena Talvitie kok
Janne Sankelo kok
Jukka Gustafsson sd
Jussi Halla-aho ps
Riikka Purra ps
Suna Kymäläinen sd
Johannes Koskinen sd
Raimo Piirainen sd

Lakialoite LA 9/2020 vp

Elina Lepomäki kok
Sandra Bergqvist r
Anna-Kaisa Ikonen kok
Ruut Sjöblom kok
Ville Kaunisto kok
Katja Taimela sd
Mikko Kärnä kesk
Anne Kalmari kesk
Tarja Filatov sd
Veronica Rehn-Kivi r
Kalle Jokinen kok
Sanni Grahn-Laasonen kok
Juho Kautto vas
Mika Kari sd
Ville Vähämäki ps
Mats Löfström r
Eeva-Johanna Eloranta sd
Ilmari Nurminen sd
Hussein al-Tae sd
Jussi Saramo vas
Janne Heikkinen kok
Katja Hänninen vas
Pekka Aittakumpu kesk
Hannakaisa Heikkinen kesk
Anders Adlercreutz r
Heikki Autto kok
Tom Packalén ps
Mari Holopainen vihr
Bella Forsgrén vihr
Hanna Holopainen vihr
Tiina Elo vihr
Maria Guzenina sd
Jenna Simula ps
Anu Vehviläinen kesk
Anneli Kiljunen sd
Johanna Ojala-Niemelä sd
Kristiina Salonen sd
Saara-Sofia Sirén kok
Sari Multala kok
Jussi Wihonen ps
Mai Kivelä vas
Johan Kvarnström sd
Anders Norrback r
Pauli Kiuru kok
Sebastian Tynkkynen ps
Kari Tolvanen kok

Lakialoite LA 9/2020 vp

Ano Turtiainen ps
Jani Mäkelä ps
Mari Rantanen ps
Sami Savio ps
Ritva Elomaa ps
Merja Kyllönen vas